Ч. 234 (11.202). Львів, четвер 20. жовтня 1927. Poopłata oprata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мирові перегони.

Львів, 19. жовтня 1927.

Зірвання дипльоматичних взаємин між Великою Британією і СРСР викликало примару нового военного конфлікту. В світі знялася метушня. Обі сторони повернули всі свої зусилля на те, щоби здобути собі союзників і прихильників та забезпечити свої позиції.

Примара конфлікту зазначилася ще виразніше після вбивства радянського посла Войкова у Варшаві. Були навіть поголоски про те, що Москва була рішена виповісти війну Польщі. Тільки завдяки неґативному становищу харківського уряду вдалося опанувати напружену ситуацію і перепинити вибух заверюхи.

Не багато часу минуло з того часу, а вже інші пісні співають у Москві і Варшаві. Тепер відбуваються мирові перегони, в яких верх бере Москва. Перед кількома днями зявився на варшавському ґрунті новопризначений радянський посол Богомолов. Користуючись формою журналістичної конференції, відспівав він пісню, якої давно не чула Варшава в такій незвичайно гармонійній тонації. Радянський уряд — по його запевненням — ніколи не противставився свобідному розвиткові польської держави і ніколи не мав у відношенні до неї ніяких агресивних намірів. Радянська політика у відношенні до Польщі все була наскрізь мирна, а її змаганням було устійнити справді приятельські взаємовідносини, конечні для мирної співпраці обох держав.

„Переговори в справі заключення ґарантійної умови між СРСР і Польщею, умови, запропонованої *радянським урядом іще минулого року*, ведуться в Москві. Вірю, що — не зважаючи на різниці думок, *ті переговори скінчаться додатньо*, тому, що ґарантійний пакт є однаково конечний для Польщі, як і для СРСР".

Радянський уряд усею силою паре до ґарантійного пакту, який забезпечує стан посідання обох держав, який ще раз санкціонує ризький трактат і його межі.

Та мирові перегони не обмежуються, який ще раз санкціонує ризький трактат обіймає деякі постанови, які торкаються українського і білоруського населення під Польщею. І щож? Представник СРСР, який одночасно є репрезентантом України і Білоруси, забув про існування цих народів у межах Польщі і не хотів разити уха польських журналістів неприємною згадкою про положення українців і білорусів хоч би по лінії постанов ризького трактату.

Та на цьому не кінець. Одночасно в Харкові відбувається друга сесія всеукраїнського виконавчого комітету X. скликання. Відкриваючи її голова ВУЦВК-у Петровський, теж підкреслив змагання Рад. Союзу до мира з усіми державами, а головно з Польщею, ані одним словом не згадуючи про Зах. Україну. Коли він робив деякі легкі докори Польщі разом з Берзіном, то тільки на тему толерування польським урядом української „білої еміграції". Мовчанка про Зах. Україну є відступством від дотеперішньої поведінки харківського уряду. Голова української держави ніколи досі не пропускав нагоди, щоби не згадати про положення західно-українського населення. Також поодинокі промовці, як зпоміж керманичів радянської влади, так і зпоміж делеґатів, звичайно підносили справу Західн. України. Тепер же те зацікавлення Зах. Україною на офіційних нарадах зовсім ущухло. Гін до мира з польським сусідом є такий всесильний, що у керманичів УСРР випала з голови тямка про сім міліонів „польських" українців. Навіть Скрипник присів перед всесильною Москвою, підтягаючи за радянськими дипльоматами:

„Встановляючи мирні звязки з буржуазними державами, уряд СРСР доводить всьому світові своє миролюбство. Ми, представники трудящих УСРР, висловлюємо певність, що в наших мирних взаєминах з Польщею польський уряд задоволить також і вимоги УСРР, тоб-то Польша буде висилати не тільки російських білоемігрантів, але вищле і петлюрівців і українських білоемігрантів, що організовують банди для збройних нападів на мирну працю населення УСРР".

Очевидно, справа білоемігрантів є справою виключно між Польщею і СРСР чи УСРР. Одначе думаємо, що цю справу ще краще і доцільніше може розвязати український уряд, даючи амнестію політичним емігрантам без зайвих понижень і „вірнопідданчих" декларацій та притягаючи їх до співпраці на території УСРР. Та чи це найважніша справа у взаєминах між УСРР і Польщею?

Навіть більше! Затонський гладить польську „санаційну" політику і хвалить уряд марш. Пілсудського.

„Останні відомости говорять — заначував він, — що уряд Пілсудського запровадив у кожній польській школі навчання української мови. Це вже запозичено з нашого декрету, це в нас на Україні в кожній школі обовязково вивчається українську мову. Дозволено також відкрити кілька чисто українських шкіл, на Волині відкрито кілька українських гімназій".

Те „відкриття" кількох чисто українських шкіл і кількох українських ґімназій на Волині є ніщо інше, тільке надання права прилюдности трьом **приватним** українським ґімназіям. Але в добі мирових переговорів і підготовлювання пакту про неаґресію ці дрібні уступки виростають у Харкові до розмірів глибокої зміни польської політики у відношенні до українського населення.

Часто в тзв. ліво-соціялістичних та наемних радянофільських орґанах червоною ниткою вються всякі наклепи на український національний табор, що — мовляв — він змагає до угоди, та що в тому напрямку робить усякі заходи. Тільки комуністична партія і радянський уряд, як союзний, так й український, постійно журиться підяремними українцями. Як ця журба виглядає в дійсности, пророчисто говорить про те не лише мовчанка посла Богомолова, але й мовчазне, а навіть восхвальне в бік Польщі становище відповідальних керманичів Рад. України. Зновуж безнастанне тенденційне обвинувачення в угодовости українського національного табору має на меті облекшити мирові перегони Москви і Харкова в напрямі Варшави.

„Двотижневик заощадження" в У.С.Р.Р.

Ударна кампанія за ощадність серед селянства та її невдача.

Ленінові довелося проголосити гасло повороту комуністичної партії „лицем до села" і „змички" робітництва з селянством. З того часу ось уже кілька років радянські державні керманичі на всякі способи пробують здобути для комуністичної влади прихильність села, але це їм ніяк не вдається. Село приймає й використовує ті уступки, що їх змушені робити комуністи, але своєї тактики ізоляції комуністичної влади воно не кидає.

Дуже яскравий і наочний приклад цеї тактики селянства на Україні ми бачимо тепер з приводу так званого „двотижневика заощадження", що його перевела комуністична влада в другій половині вересня ц. р.

Річ у тому, що в останніх трьох роках радянська влада, побачивши, що її давня політика націоналізації й соціялізації промислових підприємств грозить цілковитою руйнацією всього господарського життя й може скінчитися загибіллю робітничої кляси, як такої, дуже діяльно взялася за впорядкування і відбудову знищених промислових підприємств. Для цеї цілі системою податків і зовнішнього експорту вона витягала з селянства все, що тільки можна було. Цим способом дійсно впорядковано сяк так промисловість і підвищено її продукційні спроможности. Та радянській владі цього було мало — їй хотілося ще якнайскорше й якнайбільше індустріялізувати країну далі, зробити її по можливости незалежною від імпорту мануфактури з капіталістичних країн. Для осягнення цеї цілі почала радянська влада закладати нові промислові підприємства і в першу чергу машино-будівельні. Тій ціли мають служити в першу чергу й такі підприємства, як „Дніпрельстан". В часах, коли вироблялися ці пляни, комуністам присвічувала надія одержати кредити від капіталістичних держав.

Після зірвання дипльоматичних зносин між Англією і Радянським Союзом надії на кредит зза кордону розвіялися. Перед Союзом стала страшна примара фінансової й промислової кризи, примара тим страшніша, що вона в першу чергу мала би скропитися на робітництві. Тому не дивно, що радянська влада почала горячково шукати потрібних їй засобів в середині країни.

Для цього роздула вона насамперед до нечуваних розмірів военну небезпеку, яка нібито загрожує Союзові, щоби цим способом утворити сприятливу для себе психольоґічну атмосферу. А після цього взялася до переведення внутрішніх позичок і до роблення нових уступок селянству.

На Україні з „позички індустріялізації країни" в висоті 200 міліонів карб. 25 міл. призначено на будову Дніпрельстану й харківський уряд разом зі своїми монопольними ґазетами зі всіх сил аґітують за цею позичкою. Та підписка на цю позичку, як це видно з ґазетних відомостей, іде незвичайно мляво й може скінчитися дуже мізерним результатом. Тому уряд пробує всяких інших способів добути від населення, а в першу чергу від селянства, приховані гроші.

„Двотижневих заощадження" й має на меті допомогти урядові витягнути гроші від населення. Ось як освітлюють цю справу „Вісти" (ч. 212) в статті „Мобілізація дрібних ощаджень":

„Кампанія двохтижневика ощаджения, що її переводиться тепер в широкому масштабі — не тільки цілком своєчасна і в високій мірі актуальна, а й запізнена, страшенно запізнена. Такому великому питанню, як мобілізація розпорошених народніх ощаджень, уділяли досі далеко недостатню увагу; лише тепер, у звязку з потребою прискорити темп розвитку народнього господарства і в найкоротший термін індустріялізувати країну, а також вважаючи на ускладнену міжнародню обстановку, увага господарників та адміністраторів чим раз більше притягається до цієї фінансової ділянки і висувається гасло що саме на цій ділянці треба перевести мобілізацію внутрішніх ресурсів".

Ми від себе додамо, що коли досі радянська влада не дбала за мобілізацію дрібних ощаджень населення, так це просто через те, що спочатку вона силою відбирала від населення при натуральнім податку все, що воно мало, а потім робила теж при допомозі грошової податкової системи тзв. единого сільсько-господарського податку і змінила свою податкову політику лише тоді, коли побачила, що далі нема вже що тягнути зі села.

Після цих загальних міркувань пригляньмося справі ближче. Трицять літ тому в Росії було щадничих кас 4.530. Число щадничих книжок виносило 2 міліони 785 тисяч. Сума вкладок грішми й вартісними паперами виносила 593 міліони карб. А перед війною загальна сума вкладів до щадничих кас на території Радянського Союзу досягла майже півтора міліярда карбованців. Щорічний зріст вкладок виносив 100 міл. карб., себто при сучасних цінах 150 до 200 міл. карб.

Свого часу, в добі „декретового" комунізму радянська влада скасувала не лише всі капіталістичні фінансові установи, як напр. банки, й забрала від власників всі їх вклади, але скасувала вона також і щадничі каси, роблячи велику кривду при цій нагоді також робітникам і селянам. Наново заведено щадничі каси щойно в р. 1923. На 1. жовтня 1927 р. ці каси зібрали по всьому Союзові тільки 160 міл. карб.

За передвоєнних часів на робітників припадало 11 проц. вкладів, а на селян 29 проц.; на 1. жовтня 1927 р. на робітників припадало 12 проц., а на селян всього 3 і пів проц. по всьому Союзові.

Що до України, то до 1. липня ц. р. працювало 3.026 ощадних кас усіх типів, які обєднали 23.305.000 крб. заощаджень населення. Участь селян у вкладах до ощадкас України така. На 1. квітня в УСРР. було всього вкладників — фізичних осіб — 259.549 чол. З цеї кількости вкладників-селян було 25.457 чол., а решта припадає на робітників, службовиків та інші катеґорії населення. Те саме і щодо лишків вкладів — із 20,024.150 карб. вкладів до ощадкас України на 1. квітня цього року на селянські заощадження припадало лише 753.517 карб. Ці цифри говорять самі за себе. Вони найкраще показують як

українське селянство ставиться до теперішньої влади на Україні.

Тимчасом по підрахункам Українського Держплану в руках селянства перебуває щонайменше 125—140 міл. карб., приблизно 27—30 карб. на одно господарство. Ці гроші є резервою господарства на всякий випадок (хороба, пожежа, недорід). Але заразом це абсолютно бездіяльні гроші.

Власне ці гроші й мав на увазі радянський уряд України, розпочинаючи кампанію за свій „двотижневик заощадження". Тяжка справа! Тут комуністи знову опинилися в одному з глухих кутів свого будівництва. Їх фіскальна політика змушує населення або ховати свої лишки або просто зменшувати продукцію до мінімума. А політичний устрій, при якому селянин часто тратить свої виборчі права тільки через те, що купує віялку або січкарню, який на кожного працьовитішого й краще загосподарованого господаря кладе тавро куркуля — теж не сприяє ані зростові продукційних сил селянства, ані зростові його добробуту.

Ось чому й ціла акція радянського уряду в справі делікатного витягнення з кишень селянства схованих ним грошей успіху не дала. В „Вістях", ч. 228 ми читаємо, що на Харківщині наприклад протягом двохтижневика в сільських місцевостях записалося до щадничих кас всього на всього 500 нових вкладників, а з них селян від плуга тільки 10 проц. Це значить, що на яких пів міліона або й більше сільських господарів Харківщини лише 50 селян за два тижні пішли за голосом радянського уряду й його агітаторів і згодилися довірити свої заощадження щадничим установам цього уряду.

Не даром „Комуніст" (ч. 210) в справі двохтижневика заощадження остерігав:

„Казьонної агітації, галасливих фраз, щоб притягти селянина і довести йому вигідність ощадної каси, замало".

Але казьонна газета звичайно не мала смілівости сказати, що-ж саме треба робити, щоби нарешті здобути довіря українського селянина. Пятьдесять вкладчиків на 500 тисяч селян-господарів Харківщини — це направду велика невдача. Та комуністична диктатура нею не зневохочується і в своїй роботі не розчаровується. Та у глухий кут можна влізти і без зневохоти та розчарування.

Польсько-литовський конфлікт.

Вильно, половина жовтня 1927.

II.

Підбір польських помислів для розвязки виленської справи є дуже різномайтний. Найсимпатичніше, очевидно, для Польщі булаб така розвязка, при якій не тільки Вильно і Виленщина але ще також і теперішня Незалежна Литва, себто Ковенщина (по польськи: Жмудь) на віки припалаб... Польщі. Ось тоді все булоб просто прегарно і по всім законам людської справедливости. Зі стовпців польських газет і журналів безупинно лунають сентиментальні міркування про колишнє Велике Литовське Князівство, яке прецінь за панування Ягайла добровільно злучилося з Польщею і виграло на тій злуці, — бо дожито щастя, що трохи не ціле... спольонізувалося. Хіба не відомі сотні імен найсимпатичніших поляків, які з роду були литовцями? Навіть маршал Пілсудський не заперечує свого литовського походження, ба навіть, як у Вильні балакають рад перенісби столицю Польщі з ненависної для кожного правовірного литвина Варшави — сюди. Це ч власне ті славні „федераційні" пляни, за які вшехполяки так дуже лають Пілсудського. Видвигається плян добровільної злуки теперішньої литовської республіки з Польщею — а тим, що цілій таким чином обєднаній з Польщею области булаб дана по змові широка автономія, з власним соймом у Вильні, територіяльним урядом, тощо. На такій плятформі працюють скрито за кулісами ріжні посередники, які часто останніми часами заїздили з Варшави до Ковна, і назад. Але литовський народ, навчений сумним досвідом минулого, ніяк не виявляє бажання йти в „братні" обійми сусіда. Добута в революційній хуртовині самостійність є занадто великим для нього скарбом, аби він міг ним так легкодушно рискувати. Отже сміло можна сказати, що **добровільно** Литва ніколи з Польщею не обєднається. Хіба, що її „обєднаноб", от так нпр. як це сталося з Виленщиною чи іншими східними областями. Але остання комбінація значить на простій та зрозумілій мові — війну, комбінацію, на яку важко зважитись навіть найбільшим шибайголовам. Тому, хоча близько до теперішнього уряду стоячі пресові органи у Вильні, в день приїзду маршала Пілсудського і його почоту вправно писали про необхідність „насильно завалити штучно построєний кордон ненависти між Польщею і Литвою" та меляхолійно нагадували на 1920 рік, коли „ген. Желіговський мав машерувати далі (чит. до Ковна)" — то проте для кожного тямучого ясно, що це тільки звичайні психічні відрухи подразненої національної амбіції, за якими не криються ніякі серіозні замисли. Досвід світової війни показав, що воєнний риск є страшний навіть для наймогутнішої держави, а тим більше для такої молодої як Польща. Отже мілітарно неспровокована — Польща, без сумніву, не зважиться на ніякий т. зв. рішучий крок. Останні виленські події виявили це цілком ясно та недвозначно. Багато толків викликав теж многозначучий факт, що на привіт маршала Пілсудського виленський направляльний орган „Курієр Віленьскі" — на видному місці надрукував картину... свенцянського повіту. Цей повіт лежить при самій литовсько-польській границі і під етнографічним оглядом є майже чисто литовський. Невідомо звідки і як появилася чутка, що якби так Литва святочно і раз на все зреаґнувала з Вильна, то хто зна, чи не можнаб побалакати і про деякі компенсації. Але і для такої комбінації нема, розуміється, ніяких підстав, бо ні одна ні друга сторона не думає ані з огляду на свою публичну опінію не може думати про ніякі основні уступки. Таким чином все остається по старому.

Тут слід ще також підчеркнути обставину, яка торкається внутрішньої і закордонної політики Литви, а яка дуже сильно відбивається також на постанові виленської справи. Литва — як кожна молода держава, що виросла на згарищах революції, зачала своє самостійне життя наклеймлена всіми недостачами, хворобами і пороками нерозвиненого організму, котрому життя наказало виповнювати функції — йому ще не під силу. Отже перейшла Литва фебру занродилого і ґротескового „парляментаризму", впивалася до безтями фальшивою „демократією" без відповідальности, аж поки гривня мініятурних партій в мініятурній державі не довела Литви над берег пропасти. Минулого року в зимі, безпосередньо перед переворотом Вальдемараса, положення Литви було справді розпучливе. При кермі був соціялістично-радикальний уряд Слєжевічіюса, який, до речі, у великій мірі опирався на нац. меншинах, отже також і поляках. Тоді поляки на Литві одержали, головно в шкільній ділянці, максімум вимаганих прав. Польська преса і польська публична опінія майже з дня на день ждали, що Литва ось-ось розлетиться, а якийсь „збунтований ген. Желіговський" знов помашерує тим разом вже до Ковна. Але диви! — лекцію, яку в травні мин. року дав маршал Пілсудський Польщі, вивчили на ізуст і на Литві. Проф. Вальдемарас повторив її в грудні мин. року в Ковні майже дослівно. І з тієї пори все так і зразу перемінилося. Проф. Вальдемарас сказав, що малій Литві нема потреби наслідувати великі европ. держави і литовський народ так само буде щасливий скажім — при 44 послах в соймі як при теперішніх стокількадесятьох. На основі нової конституції, котру саме тепер має литовський народ приняти або відкинути в референдумі, є постанова, що соймова каденція має тривати повних 5 літ, а президент держави має бути вибираний на 7 літ. Влада президента і уряду має бути сильно поширена, на те, щоби уряд, який вибраний більшістю, справді міг правити державою, а не займатися зaспокоюванням парляментарних партій і прч. В армії завів Вальдемарас взірцевий лад, порядок та дисципліну. Господарська кріза зменшилася, політика високих цін на господарські продукти заспокоїла литовське селянство і вчинила його купноздатним. Тим самим вона спричинила розвиток промислу, який на Литві находиться ще тільки в пеленах, ну — і головне: торгівлі. Цифри бруттового ввозу і вивозу через одиноку литовську пристань: Клайпеду (Мемель) підскочили за останній рік трохи не на 100 прц. Нема тому жадного сумніву, що уряд Вальдемараса є на Литві під цю пору дуже сильний і йому не загрожує з нутра небезпека.

(Далі буде).

Д-р Павло Лисяк.

Виборчі висліди.

ГРИМАЛІВЩИНА.

(Докінчення.)

Болиця: радних 24.

Глібів: 32 радних і 2 віралістів, з того українців 9, решта (21+2) поляки, хоч українців понад 60 прц. у селі. Вибори випали для нас некорисно наслідком на нашу некорист уложених лієт, терору поляків і жидівської зради. У виборах взяло участь усе жіноцтво, вписане і невписане на лісту. Ізза виборів була в селі карна експедиція і поліційні та судові доходження проти нашого жіноцтва за те, що жінки обравили одного члена виборчої комісії по виборах в неділю коло церкви. Протест внесли українці, але досі нема на нього відповіди.

Дубівці: радних 16, самі українці. Протест внесли латинники і хруні, які, не ввійшовши до ради, кинулися на читальню „Просвіти" як на мниму виновницю їх неудачі. Та може їм не вдасться звалити ні читальні ні виборів, бо в селі 90 прц. українців і то переважно свідомих.

Зелена: радних 16, з того українців 10, латинників 6. До вибору поляків причинилися місцеві жиди, які свідомо пішли проти інтересів майже цілого села.

Елеонорівка або Лиса Гора: радних 24, з того українців 4, 8 латинників і 12 мазурів-кольоністів. Українці робили компроміс із латинниками проти кольоністів-мазурів, які мали в своїх руках II. і I. коло.

Калагарівка: радних 24, самі українці, в більшости сель-роби, сторонники б. „Волі Народа".

Козина: радних 24, в тім 1 поляк. Вибори повторено в наслідок протесту в 4. колі. Село ще мало свідоме, хоч богате і матеріял людський дуже гарний.

Кокошинці: радних 36, з того українців 15, мазурів-кольоністів і латинників 21. Були великі надужиття і тому українці внесли протест. Село багате, але незорганізоване, хоча поодинокі громадяни дуже свідомі.

Кути к. Товстого: радних 24, всі українці. Поляки внесли протест, який дотепер неполагоджений.

Лежанівка: радних 24, самі українці. Протест поляків і наших кирпичників неполагоджений. В селі 90 прц. українців.

Лука Мала: радних 24, з того українців 19, 1 жид і 4 поляків. Протест поляків і деяких наших полякуючих українців полагоджений так, що мають відбутися поновно вибори у всіх 4-ох колах.

Новосілка Гримал.: радних 24, з того українців 9, латинників 14, 1 жид. До побіди латинників причинився найбільше жид Маврикій Шпайзер, який ходив по хатах і терорпзував наших громадян, щоб голосували на польську лісту, бо інакше дідич в селі (жид) ніколи не дасть купити ґрунту за парцеляції, а за проданий на кредит зараз зажадає всіх грошей, або ґрунт відбере. І наші люди, замість дати йому відповідну відправу далися застрашити так, що голосували на лісту Шпайзера. Взагалі по селах жиди використовували дуже несвідомість, незорганізованість і матеріяльну скруту наших селян, коли по містах рахувалися вже дещо більше з українською інтелігенцією.

Паївка: радних 16, самі українці, в тім 2 жінки. Вибори не запротестовані.

Підлісся (присілок Грималова): радних 16, з того українців 3, поляків 13. Село в більшости замешкале латинниками. Протест внесли поляки з давньої прибічн. ради, але він не уґляднений.

Риштівці: радних 32 і 1 віриліст, з того українців 16, поляків 16+1. При виборах ділялись великі надужиття зі сторони поляків і наших хрунів. Протест внесли українці і він дотепер неполагоджений.

Саджавки: радних 16, українців 9, поляків 7. Протест українців не полагоджений. Село в трьох четвертих українське.

Сорока: радних 16, українців 12, поляків 4. Протесту не було. Звернхість українська.

Ставки: радних 16, всі українці.

Товсте: радних 36, з того українців 16, поляків 8, жидів 8. Протесту не було. Українці дуже свідомий і дуже активний елемент. Начальник громади і 2 асесори українці, заступник поляк.

Такі загальні висліди виборів у нашім окрузі. Піднести належить, що з року на рік свідомість по наших селах підноситься і що численних всюди латинників наші громадяни переважають спритом та організаційним хистом. Трудно тільки перевести це в життя клич: „Свій до свого", бо кооперативи у нас ледви животіють.

Вічевий рух.

ЛЬВІВЩИНА.

Дня 2-го жовтня ц. р. відбулося заходами місцевого партійного комітету віче УНДО в **Лисиничах** на площі чит. „Просвіти". Збори отворив гром. Семко **Ціцила**. В склад президії віча увійшли господарі: Іван **Ціцила**, Василь **Клапар** і Іван **Цвірінкало**. Реферат про політичне положення нашого народу і завдання національної організації виголосив голова Повіт. Нар. Комітету п. Іван **Ліщинський** зі Львова.

Лисиничі — це чисто українське село. Від віків українську школу польська шкільна влада перемінила на польську й обсадила негайно учителем і учителькою вшехпольської масти. Учителька Гелена Ковалічова заховується супроти населення Лисинич крайно визиваючо. В школі ображує національні почування українських дітей. Доведені грубим поведенням учительки до крайности, громадяни Лисинич перевели

бойкот школи і вчительки. Для молодшої дітвори заснували приватну школу, а старших дітей посилають до львівської української школи ім. князя Льва (Рідна Школа). Власти стараються всякими способами зломити опір лисевичан. На батьків дітей посипалися доноси учительки до властей, до винницької фабрики тютюну і ріжних фірм. Не диво, що піля дискусії віча велася довкола головного для Лисинич питання: як привернути український характер місцевої школи, в якій учив би рідний учитель. Зворушаючою була хвиля, коли старенький господар Андрій **Михалюк** звернувшися до присутніх на вічу і запитав їх, чи на це возив він матеріял і будував школу, щоби нині пищили там нашу дітвору?! — Так приходять наші селяни до зрозуміння ваги рідної школи і свого вчителя. Коли це зрозуміють усі наші села на Західній Україні?

Останні вісти.

ПРОЦЕС ШВАРЦБАРТА ПОЧАВСЯ.

Париж, 18. жовтня 1927.

Нині почався процес Шалома Шварцбарта у великій салі розправ Пале д' Жістіс. Як зібрався трибунал і судді прийняли прокуратор Ренака повідомив трибунал, що починається розправа проти Ш. Шварцбарта, 38 літ, обвинуваченого в убивстві в премедитацією. Прокуратор пригадав перебіг убивства, далі, що Шв. признався, що вбивство виконав з премедитацією, передтим купив револьвер і фотографію жертви, а перед атентатом вислав іще телеграфічного листа до жінки, в якім повідомляв, що задумує виконати атентат. 7. травня слідство замкнено й акти переслано ґен. прокураторові. Трибунал суду під проводом судді Кльовеля постановив 4. червня 1927 справу Шварцбарта передати трибуналові присяжних, як компетентному.

Забирає слово прокуратор ап. суду: Після упадку династії Романових багата й урожайна Україна, 6. часть рос. імперії, застановила рев. парлямент з Центр. Радою, в якій засідали українці, москалі, поляки і жиди, і провізоричний уряд у Київі. Після повалення уряду Керенського більшовиками проклямовано 22. січня 1918 незалежну українську державу, яку визнала Франція й Англія. В черги прокуратор засуває дальший перебіг подій на Україні, нім. окупацію, уряд Скоропадського, вкінці ролю Петлюри, що спочатку як міністр, опісля заняв передову ролю у публ. житті України, як шеф держави і нач. вожд. Петлюру характеризує прок. як апостола свободи і незалежности, втілення української батьківщини. Не вдалося йому довести до побіди дорогої для нього справи. Після кривавих боїв мусить схоронитися на Волині, опісля в Парижі, де від жовтня 1924 р. жив якнайскромніше. 25. травня 1926. на бульварі Ст. Мішель задержав Петлюру якийсь чоловік, спитався його: „Ви Петлюра?“ і не чекаючи відповіди добув револьверу і зі словами „Канальє!“ стріляв до нього сім разів. Без милосердя, з холодною кровю і жорстокістю стріляв до Петлюри — як зізнав один свідок — коли Петлюра просився в смертних судорогах. Коли револьвер затявся, придержав убийника поліц. агент. Шварцбарт сказав до нього: „Я вбив убийника“. Петлюра, перевезений до шпиталю, вечером помер. Секція виказала, що пошкоджений був 5 кулями, з яких одна пробила грудну клітку, дотикаючи серця і спричинила смерть. Агент відпровадив убийника, а по дорозі мусів боронити його перед розлюченою товпою. Найдено при ньому картку паперу з наклеєною фотографією і час. „Українські Вісти“, в якім також був портрет Петлюри. Коли Шварцбарт довідався, що Петлюра вмер у шпиталі, висловлював вдоволення і в радости стискав руку функціонара, що повідомив його про це. Підчас війни Шварцбарт вступив у француз до чужинної леґії. Опісля вернув на Україну. В Одесі чув Шварцбарт як говорено про Петлюру і прийшов до переконання, що за погроми відповідальний є Петлюра. Як вернув до Франції, одержав натуралізацію і відчинив годинникарсько-ювілерську крамницю, при чому далі цікавився протижидівським рухом в СРСР. Тимчасом Петлюра з Польщі перенісся у 1924 р. до Парижа. Тоді то — по словам Шв. — зайшла обставина, яка рішила про вбивство. Довідався, що Петлюра працює в „Тризубі“. Купив цей часопис і переконався, що він управляє протижидівську пропаганду. Петлюра, твердить Шв., у статті протестував проти наділювання жидів землею і грозив новими погромами. Щоби пімстити своїх одновірців і не допустити до нових погромів у будуччині, рішив убити Петлюру. Шварцбарт каже, що ділав без спільників, але деякі обставини, ослаблюють це його твердження. Проф. Коваль зізнав, що як раз у каварні сидів з Петлюрою і поляком Левіцьким, слідкували їх якийсь жид і жінка і підслухували їх розмову. Петлюра просив тоді, щоби говорили тихіше, бо від якогось часу його шпіонують. Як проф. Коваль вийшов із каварні, тамті індивідуа вже сиділи в авті. Проф. Коваль зачув слова шофера: „Жак, вони вже вийшли“. Проф. Коваль пізнає, що між тими трьома особами тоді був Шв. Почтова марка на листі до жінки Шварцбарта має на стемплі год. надання 2.35, а вбивства доконано в год. 2.15. Отже лист цей або вкинув хтось із приятелів Шварцбарта, або урядовець пневматичної почти забув змінити вказівку печатки, яка вибиває годину і мінуту. Так чи сяк, бажанням Шварцбарта була пімста. Але таке оправдання вбийника за слабе, бо становище й бажання Петлюри як шефа уряду не були такі, як твердить Шварцбарт. Петлюра був радше фільосемітом. Шварцбарт теж впадає у суперечність: раз твердить, що Петлюра відповідальний за погроми, другий раз каже, що **здогадується**, що був інспіратором різні, бо вони ділялися тоді, як він був начальником краю й армії. Ані раз не отверджено, щоби Петлюра орґанізував погроми. Причини погромів слід шукати в анархії, яка настала після упадку уряду Керенського й коли настав більшовицький режім. Погромів допускалися здемобілізовані, алеж то не були українці, бо за царських часів українці не служили на Україні. Денікінці і червоноармійці допускалися неменших ексцесів. Коли ж і петлюрівці допускалися ексцесів, то годі за це винити Петлюру, бо він не в силі був усього сконтролювати, не міг протиділати тим явищам, нераз провокованими конюнктурою хвилі. Петлюра поборював погромову акцію, але не сила було їх оминути. Український уряд розділював підмоги жертвам. В 1919 р. оголошено закон про автономію нац. меншостям, між ними і жидам. Делеґат Кац заявив, що делеґація піддержує вповні уряд Петлюри і жида мін. Красного. Рабін Гутман, що він делеґ., сказав, що вперше жид бере участь в уряді й уділив Петлюрі благословенство. Шварцбарт не міг отже закидати своїй жертві нічого з минувшини, ред. „Тризуба“ заявляє, що не містив ніколи статті, що взивала би до погромів. Тому вбивство це слід уважати дивним, невиясненим і огидним, бо доконано його богато літ після того, як Петлюру позбавлено влади і коли він жив далеко від батьківщини, скромно і без шумної слави. Ролю судді і спасителя годі признати людині, що була засуджена за влом. У 1908 р. у Відні Шварцбарта засуджено на 4 місяці за влом. Тоді він був у близьких взаєминах із анархістами. В 1909 р. у Будапешті арештовано Шварцбарта за намагану крадіж. Після відсидження кари його виселено з Мадярщини. Після відчитання акту обвинувачення предсідник справдив персоналії свідків. На жадання цив. обвинувачуючих опечатано всі книжки документи, найдені у Шварцбарта. — Обв. Шварцбарт ще раз стверджує, що висловлював задоволення, як дізнався про смерть Петлюри. Опісля оповідає про погроми.

НОВИНКИ.

— **Львівська хроніка.** 17-літня дівчина Марія Рибка знеохочена до життя випила порцію йодини. — 5 літ тяжкої вязниці дістав громадянин із Звесіння Шур, який шістьома стрілами з револьверу полагодив у ночі порахунки із своїм знайомим. — 6 місяців сидітиме громадянин з Городецького Дмитро Дурбак, що має занадто широкий темперамент і хотів пробити ножем своїх кумпанів і поліцая.

— **Ловці жінок на відданні.** Після війни коли подружа стали щораз рідші та важші, витворився спеціяльний тип ошуканців, які полюють на багаті віна. Якийсь німецький підданий Функенштайн що перейшов через школу неодної столиці від Ріо де Джанейро до Данціґа, через Монте Карльо, впав так низько, що почав свої операції на львівськім терені. Є це 35-літній гарний мущина, з аристократичними манерами, що знає багато мов і вміє здобувати собі серця дівчат і молодих дам. Узяв собі до спілки такого-ж вітрогона Козловського-Доманського, наняли гарне помешкання, подбали за папери та фотографії, виступаючи скрізь як рідні брати і почали... женитись. Їх жертвою впала у Львові молода семінаристка і дві багаті панни з Бережан. Від кожної „наречелої“ та „жінки“ брали грубі задатки, а після шлюбу щезали. При нагоді подружа використовували на всі боки, хто тільки попав під руку, не погорджуючи ніяким шантажем. Пильно шукають цих двох вічних кандидатів на мужа кілька молодих жінок, їх родичі та поліція.

— **Пояснення.** Вельмишановний Пане Редакторе! Навязуючи до поміщеної у „Ділі“ з 18. жовтня н. р. замітки п. н. „Іотинние балалейчники“, прошу ласкаво не відмовити у поміщенні слідуючого виясненя. „Хор балалаєчників“ складається виключно з російських еміґрантів, між якими тільки підписаний є місцевого походження. Української суспільности хор не іґнорує, чого доказом є обставина, що хор на своїх виступах у провінції реклямувався і українськими афішами, далі, що в програмі хору виконуються теж українські стрілецькі пісні, що хор запропонував був свою безплатну участь у концерті в честь Ів. Франка в Коломиї, що сам підписаний, як відомо, брав участь у концертах, уладжуваних на українські ціли, що приміщення у розліплені українських афіш у Львові наступило наслідком несвоєчасної присилки їх з Тернополя, де вони в часі турне друкувалися, а друкування нових афіш наразилоб адміністрацію хору на нові зайві видатки. — Прошу приняти вислови правдивої пошани **Олександер Ропицький**, адміністратор „Хору балалаєчників“.

— **10 літ української книжки.** Директор українського Інституту Книгознавства в Київі, Юрій Меженко, мав цими днями відчит „Історія української книги за останніх 10 років“. Вибираємо з нього кілька найбільше характеристичних інформацій, вельми актуальних у „місяці книжки“. Перша доба в історії української книги, 1917—18 рік, це доба анархічного продукування книги. Це був час сприятливий для видавничої справи, бо на поліграфічній промисловости громадянська війна зовсім мало відбилася. Тоді, в добу Центральної Ради, потім Гетьманату і Директорії українську книгу видавалося в великій скількости (1917 р. — 798 українських книг, 1918 р. —1148 книг), але якогось пляну видавничої діяльности не було. Про зовнішність книги видавництва не дбали і можна лише відзначити окремі високохудожні видання, в яких брав участь видатний український графік Г. Нарбут та його учні. В звязку з такою анархією видавничої справи, знаменний був сам факт появи першого українського бібліографічного журналу „Книгар“ від 1. вересня 1917 р., хоч ідеольоґічно не був безбарвний, просвітянський журнал. Взагалі цей перший період в історії української книги характеризується значною книжковою продукцією, але стихійністю, безплановістю великою кількістю провінціональних видавництв (орґанізованих, здебільшого біля „Просвіти“), художньою недосконалістю. Другий період (1919—1921 р.) — характеризується повільним завмиранням видавничої справи, книжку заміняв її суроґат — листівка, метелик, що виконували ролю знаряддя для аґітації та пропаґанди. Розмах видавничої діяльности звужується вже через саму обмеженість паперових запасів. 1920 рік був переломним: ліквідовано приватні видавництва. Орґанізується Всеукрвидат, що здійснює удержавлення українського слова. Поруч зменшення кількости видань повільно занепадав їх якісний бік. У цей час відбулося цікаве явище — смерть поміщицької книги: поміщицькі книгозбірні з переважною кількістю літератури чужоземними мовами (французькою, польською й ін.) або загинули, або їх націоналізовано. Загинуло 1.700 тис. томів націоналізовано 3 міл. томів. Поважна наукова робота над книгою починається з березня 1919 р., коли засновано Українську Наукову Палату, що перша висунула проблему удержавлення української бібліографії. Третій період в розвиткові української книги починається 1922 р. За цей час менше видається макулятури, яка на російському книжковому ринкові рівняється 25 прц. (видавництва „Мысль“, Френкеля і ін.). Поволі всі видавничі заходи концентруються в руках ДВУ, що й стає найбільшим видавничим підприємством всієї України. Згодом засновується ще кілька видавництв („Червоний Шлях“, „Книгоспілка“, „Село-книга“ й інш.), але вони або ліквідуються, або обєднуються по кілька вид-в в одно і вже 1925 р. залишається два великих видавництва: ДВУ та „Книгоспілка“. В першому кварталі 1927 р. вперше в історії української книги ця книга кількістю назв перевищила неукраїнську (406 українських і 365 не-українських). На жаль — треба додати від себе — ця перевага є тільки зовнішня, бо російські книжки на Україні це великі обширні твори, а в статистику українських входить сила брошурок і метеликів.

— **Чудасії.** Церковний комітет бранденбурської провінції засудив евангелицького священика Тайхмана на 200 марок кари за те, що недавно дав шлюб одній парі в літаку. Ще за кілька літ люди читатимуть таку новинку з такою ж усмішкою як спомин з тої доби, коли карали за шлюб на кораблі. — У Шепетівці закінчили недавно будову 3-ох поверхового дому. Дім був прегарний. Тільки архітект забув у ньому одну дрібницю: дати сходи. Так, що на III. поверх можна було дістатись тільки через вікно II-го поверха линвою або приставними шаблями. Виснилось, що головним будівничим був місцевий... жіночий кравець. Шкода такого дому для комірників. Що за чудовий матеріял на музей!

— **Капабляика — Альохін.** Альохін випередив Капабляику. Стан їх гри такий: Альохін 3 вигралі, Капабляика 2, 7 розіграних. Кажуть, що вже 12 партію грає Капабляика незвичайно нервово. З цієї нагоди пригадують, що Капабляика мав такі кризи, коли в 1924 р. у Ню-Йорку почав турнір зовсім невдатно, а в 1925 р. лишився в Москві поза нагородженими. При теперішнім турнірі треба виграти шість партій, а не 10 або 8 як у попередніх. Усе питання в тому: хто з двох грачів задержить довше рівновагу?

— **Прихильник законних шлюбів.** Паризька поліція арештувала ошуканця, що найшов нову ідею. Він вилуджував від людей гроші під найстрашнішою фірмою: податків. Поль Ансель зявлявся в містечку, представлявся як державний податковий урядовець, мав при собі радіоапарат і вибирав собі подружі пари, які не мали церковного шлюбу, заявляючи, що за відповідною оплатою він дістає безпосередно дозвіл з міністерства, щоби такі пари признати законно подруженими.

— **Ґанді та тютюн.** Відомий індійський апостол визвольного руху почав тепер спеціяльну кампанію проти куреня. Його найбільшим закидом проти тютюну це його шкідливий вплив на нерви, які стають причиною всіх злочинів. Також кава та чай є на його думку шкідливими наркотиками. Уста, що перемінюються в димар є для Ґандія чимсь обурживим.

— **Світова всячина.** Почався масовий страйк вуглевих шахтарів у середній Німеччині. — Зовнішний біланс Англії є пасивний; у вересні ввіз висловлюється сумою 101,427.440 ф. ст. а вивіз 60,487.645. — У Бельфасті почалась сесія парляменту півн. Ірляндії. — До Ню-Йорку вернувся з подорожі по Европі директор „Нешіонел Сіті Банк“ Мітчель, який заявив, що економіч. умовини в Европі значно поліпшали; ріжа поправа замітна у Франції, в Англії криза кінчиться, а в Німеччині, Італії та Бельгії теж усе краще. — В одним із льондонських кін почали демонструвати „балакучі“ фільми. — У Бостоні відкрили памятник Костюшка. — На Україні у селі Мала Дівиця, Прилуцької округи, впав перший сніг. — На новий залізн. двірець у Київі призначили 8 міл. карбованців. — Від 6. жовтня почала функціонувати в Ленінграді крематорія. — Підчася 19-ий конґрес франц. лікарів; на конґресі зазначено великі заслуги французької медицини у боротьбі з віспою, яка майже щезла. — У театрі в Тулі сполохались на сцені коні і скочили на авдиторію, де покалічили багато осіб.— Вода підмулила пристань у Ґдині і залізн. шлях на 20 метрів.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. *(Поплоджування виборчих протестів у Тернопільському повіті.)* При громадських виборах у тернопільському повіті, до яких весь загал українського населення йшов зорганізовано й однопільним національним фронтом, українці вийшли доволі добре. Та майже у всіх без вимку громадах, де більшість радних — це свідомі українські громадяни, — внесли протести поляки або хрущі. І щойно тепер почався наступ на всі ті українські громадські ради, проти яких внесено протест. Референт протестів у тернопільському воєвідстві п. Р. узяв собі, здається, за правило, що там, де більшість громадської ради українська, а протест внесли поляки, протест уґлядняє і розписує нові вибори. І не бере на увагу ніяких законних причин, але що причина мусить бути, то нею є звичайно „агітація", яка нібито велася при переприводжуванні виборів у даній громаді. А що така „причина" все найдеться, то маємо мати в українських громадах тернопільського повіту вибори в безконечність. Наведене вище — не пусті слова, на що вказують хочби громадські вибори в громаді Товстолуг тернопільського повіту. При самих виборах був присутній від початку до кінця комісар старости з Тернополя п. Б. і вибори пройшли спокійно й законно. Одначе поляки з наказним комісарем внесли безпідставний протест, який очевидно уґляднено і розписано нові вибори. Як громадяни Товстолугу про це дізналися і пішли до старости до комісаря, який переводив у них вибори, та сказали йому, що вибори уневажнено, то він відповів, що уважає це за річ неможливу, бо вибори відбулися якнайлеґальніше в світі. Отже бачимо наглядно, що про важність виборів рішає не це, чи вони відбулися законно чи незаконно, а рішає охливлене „відпімісеи" референта Р. при тернопільському воєвідстві. Та знайте, панове, що таке ваше поступовання не ослабить і не зразить українських селян, а навпаки — зорганізує їх ще цінкіше в один національний фронт і вони не допустять, щоби повернулися знову часи ославленої комісарщини.

ЗБАРАЖ. *(З наших концертів.)* Український Пов. Комітет допомоги жертвам повені устроїв концерт у Збаражі дня 9-го жовтня п. р. Велика саля „Сокола" була цілковито заповнена. Дохід з концерту на жертви повені, хоча вступ був дешевий, приніс около 600 золотих. Ті, що з занедбання не явились на концерті, дуже тепер жалують цього, що не були. Авдиторія була ним просто захоплена. Оплескам не було кінця. Це, що так приємно провели ми цей вечір, маємо завдячувати голові Комітету, о. дек. Ол. Голинатому, який заанґажував відповідні сили. А саме виступали: мішаний хор зі Збаража і з Терпелівки під батутою п. Анни Герасимович-Когутової, що відспівав кілька пісень; п. Лев Краснопера, опер. співак, що відспівав теж з успіхом кілька пісень в супроводі фортепяну; п. Богдан Коморовський з Тернополя, що відіграв на скрипці в супроводі фортепяну *„6-me Air varié"* і *„9. Concert" Charles de Beriot-a* і своєю грою захоплював численну авдиторію; сольо фортепянове (*„Traviata"*), яке відіграла п. Ірина з Заячківських Гаврилюкова. Рівнож фортепяновий супровід у всіх точках спочивав в умілих руках п. Ірини Гаврилюк, яка по кількох роках перерви знова пригадалася українському громадянству. — В суботу дня 22. ц. м. дає концерт у Збаражі наша землячка п. Анна Останчук, що походить з Тарасівки, збаражського повіту. Всі, що знають особисто п-ну Останчук, очікують з нетерпеливістю цього концерту, тимбільше, що її батько Яцко Останчук (тепер на Закарпатті) є загально знаний у Збаражчині не тільки як народний діяч, але також як співак і знаменитий декляматор. У згаданому концерті візьмуть рівнож участь: п. Ірина Гаврилюк (сольо фортепянове і фортепяновий супровід) та співак п. Лев Краснопера. Можна сподіватися, що цей концерт з огляду на виконавців збудить загальне заінтересування серед громадянства і стягне нашу громаду з цілого повіту.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важної культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера! Жертви слати на адресу: Львів, Підвале ч. 7., Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

Зі спорту.

Після змагань „України" з „Черними".

Вчора подали ми кілька заміток на марґінесі недільних мечевих змагань нашої чолової дружини у Львові з „Чарними", сьогодніж спинимося докладніше на самій грі.

Як у нас було вже зазначено, „Чарні" виступили в неділю в свойому репрезентаційному складі: Драпала (воротар), Билліньский і Озайст (оборонці), Домбровський, Вітковський і Копець (поміч), Грабовецький, Хмельовський, Настуля, Савка і Паперковський (напад). В барвах „України" грали: Труш (воротар) Йойко і Грещук (оборонці), Цимбала, Рак і Борсук (поміч), Біда, Сич, Кобзяр, Терлецький і Воробець (напад). По торжественнім повитанні обох дружин, які грали востаннє між собою ще перед війною, на свист судді п. Стоцького зачалася гра.

Спершу велася гра доволі врівнано. „Україна" кілька разів натискала, але стріли Кобзяра були за слабі. Небезпечніші зате були стріли Хмельовського й Настулі, одначе щойно в 22 мінуті „Чарні" здобули свої перші ворота. Після того було ще кілька небезпечних ситуацій перед воротами „України", кілька разів мав добрі шанси й напад „України", але одна і друга сторона не витиснула до павзи вже нічого. Так закінчилася перша половина гри, в якій українська одинацятка виявилася майже рівнорядним противником.

По павзі образ гри дещо змінився, бо „Чарні" натискали майже безперервно. „Україна" обмежилась до оборони, вдоволяючись тільки спорадичними наступами, з яких нічого не виходило, бо Кобзяр був видимо недиспонований до стрілів, а інші члени нападу „України" до стрілів майже не доходили. Не диво, що напад „Чарних" впакував скоро ще два ґолі до воріт „України". Ще кілька інтересних ситуацій перед обома воротами, щераз невикористані т. зв. певні шанси для „України" — і здавалося, що з вислідом 3:0 скінчаться ці змагання. Одначе в останній мінуті сталася дивна річ: Труш пропустив, стоючи непорушно наче зовсім непричасний до гри, мяч, який котився повільно і здалека, мяч, який можна було зловити без найменшого труду. Таким чином „Чарні" дійшли легко до четвертого ґоля.

Переходячи до поодиноких грачів, слід зазначити, що Труш має на совісти також другі і треті ворота, які можна було оборонити. Чому він так зле вивязався зі свого завдання, не знаємо, бо звичайно він воротар доволі певний. Ще гірший був Йойко, який зовсім не дописав і в деяких моментах був радше перешкодою. Ґрещук боронив дуже добре, але в рішаючих ситуаціях тратив голову і він разом з Трушом партиципує в пропущенню 2-го і 3-го ґоля. Оборона була найліпшою частю „України" зокрема цінним набутком для української дружини є Рак, що був чи не найліпшим грачем на грищу взагалі. Дуже пильно й витревало працював Борсук, слабшим уже був Цимбала. З нападу виріжнявся Кобзяр і Терлецький, Сич рухався все ще замало, а оба крайники є рішучо за слабі і не додержували кроку своїм партнерам з противної сторони.

Загально: недільний виступ „України", не зважаючи на сильну її поразку, доказав, що наша дружина вийшла вже нарешті з пеленок і наближається певним кроком до ряду чолових дружин у Львові. Треба тільки дальше серіозно працювати і позбутися раз на все того почуття нижчости, яке англієць називає так влучно „i[illegible] c[illegible]", а яке у нас вкорінене від віків!

Суддював поправно п. Стоцький. Присутніх ок. 600 осіб.

Відозви й комунікати.

МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ.

До українського громадянства Львова й повіту!

Заходами Філії „Просвіти" ім. Шевченка у Львові відбудеться дня 23. жовтня 1927 р. в салях „Народнього Дому" свято української книжки. Точно в год. 1[illegible]-тій зачнеться святочна Академія з хоровими точками і рефератом дир. Галущинського.

Після Академії відбудеться відкриття виставки української книжки в малих салях „Народнього Дому" на другому поверсі. Виставка книжки тревати буде від 23-го до 28-го жовтня ц. р. Відчинена буде кожного дня від 9-ої до 20-ої години. Виділ Філії упросив також Дирекцію Національного Музею уладити в його кімнатах у тих самих днях виставку експонатів української книжки, які є в його розпорядженні. Відвідувачі нашої виставки будуть мати нагоду відвідати й виставку в Національному Музею.

Вступи на Академію і виставки за добровільними датками на створення даpових бібліотек для найбідніших лемківських громад.

Книжка в життю кожного народу — це преважний чинник, а тимбільше важний у повоєнному життю нашого народу. Тому обовязком кожного громадянина і громадянки відвідати виставку української книжки й інших до того заохотити.

Масовою участю у виставці викажемо зрозуміння ваги книжки.

Виділ Філії.

Тиждень книжки в Бережанах.

Виділ Філії „Просвіти" в Бережанах при допомозі читалень влаштовує „Тиждень Книжки" враз з книжковою виставою та тижневим курсом бібліотекарства й переплетництва від дня 23. жовтня до дня 30. жовтня 1927. Вистава відбудеться у двох кімнатах „Рідної Школи". Виділ Філії взиває всі читальні вислати негайно 1) по 10 ріжних оказових книжок зі своєї бібліотеки, 2) катальоґ книжок бібліотеки читальні, 3) окремий показчик: а) кілько книжок остало в бібліотеці з війни, б) кілько куплено по війні, в) який був книжковий рух від 1. січня 1927 до 30. вересня 1927, а саме, кілько закуплено книжок і кілько було позичаючих. Виділ читальні відбуде негайно засідання та призначить делеґатів на курс бібліотекарства й переплетництва. Про рішення в цій справі повідомити негайно виділ Філії та подати імена делеґатів. Після скінчення курсу курсанти отримають свідоцтва. Виділ Філії звертається також з закликом до всіх Хв. редакцій часописів та журналів, видавництв і авторів не відмовити прислати по кілька оказових примірників на виставу, які на бажання будуть повернені або віддані до бібліотеки Філії. Технічною стороною влаштування вистави книжок та друкованого слова зволила занятись місцева книгарня М. Ст. Левицької. Всякі посилки й письма слати на руки голови Філії д-ра Михайла Західного в Бережанах.

Виділ Філії.

Вистава книжки і друкованого слова в Збаражі й повіті.

Виділ Філії „Просвіти" в Збаражі влаштовує передвижну виставу нашого найважнішого культурного чинника — друкованого слова. Вистава триватиме цілий місяць листопад і грудень. По виставленні книжок у Збаражі перевозитиметься виставу до деяких сіл повіту, з яких створиться районові осередки. Тому проситься всі українські видавництва надсилати ласкаво найдальше до кінця жовтня ц. р. поодинокі примірники своїх видавництв, рекламові оголошення чи навіть у крайности лише окладинки поодиноких книжок та їх ціни для можливого заспокоєння і грошевої сторінки глядача. Рівнож адміністрації всіх українських часописів зволять прислати по одному примірникові свойого часопису. Експонати зі всякими замітками, побажаннями й умовами проситься надсилати на адресу: Філія „Просвіти" (д-р Іван Кульчицький, Збараж.

Виділ Філії

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Посмертні згадки.

Никола Ковіцький, студ. II. р. мед. член т-ва „Медична Громада", член виділу „Студ. Громада", помер в Станиславові дня 15. ц. м. В. й. п. 762

Оповістки.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. Л. Караб[illegible]невича:
Грималів:
Четвер 20. X. Циганка Аза.
Пятниця 21. X. Вій.
Субота 22. X. День і ніч.
Неділя 23. X. Ой не ходи Грицю.
Театр приймe негайно піаністку і баса.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.